

La llavor immortal

Antoni Figuera

Deia Borges que la història de la literatura era la d'unes quantes metàfores que s'anaven repetint puntualment al llarg del temps. Amb totes les modificacions —modulacions, més aviat— d'època, lloc i generació que es vulguin, però substancialment idèntiques a si mateixes. Jo mateix he pogut corroborar aquesta afirmació en adonar-me del fet que certs arquetipus literaris molt estimats per mi —l'Alonso Quijano de Cervantes, el capità Ahab de Melville, el Johnny Carter de Cortázar— no són res més que subtils variacions del mite de Sísif.

I això mateix és el que semblen haver pensat els autors d'aquest magnífic llibre que aprofundeix una vegada més en l'inesgotable tema de les relacions entre cine i literatura. Amb a penes un segle d'existència, el cine s'ha vist impulsat a cremar etapes a una velocitat vertiginosa, les mateixes etapes que la literatura va anar recorrent paulatinament des de la Grècia clàssica fins als nostres dies. I si per una banda l'evolució del cinematògraf en la part que duim de segle XX s'ha anat revelant com la més contundent metàfora de l'acceleració del temps històric pròpia de la nostra època; per una altra, no és menys cert que el cine ha trobat en allò literari el seu sustent —el seu aliment dels déus—, ja que no el seu fonament (no és el moment ara d'entrar en detalls sobre el que, un tant pedantment, s'ha definit com «l'específic fílmic»). Del que es tracta en l'esmentat llibre és de rastrejar amb olfacte de perdiguer digne de Sam Spade o Philip Marlowe, a través dels diferents codis narratius que el cine ens proposa, els eixos i els nuclis temàtics que hi subjauen i que han anat incardinant-se dins de cada gènere específic. I així Jordi Balló i Xavier Pérez ens conviden a remuntar —com si de les del mateix Nil es tractàs— les fonts de la memòria proposant-nos un viatge d'anada i tornada amb totes les parades pertinents —ocasionals o definitives— per totes les històries; i que és a la vegada una història de tots els viatges (des de la volta al dia en vuitanta mons fins a la volta al món en vuitanta mons, no Verne sinó Cortázar i Santiago Santerbás), que poden culminar en el viatge de retorn a la llar o en la fundació d'una nova pàtria: de Jàson i Ulisses al reu Artús o a Simbad el mariner o a Marco Polo (o el que és igual, del Vencell d'Or a la conquesta del Sant Grial; d'Enees a l'èpica del «Myflower»; de la història dels Messies com a intrús benefactor a la del Maligne com a intrús destructor —es digui *Dràcula* o

Jordi Balló / Xavier Pérez

LA LLAVOR IMMORTAL

ELS ARGUMENTS UNIVERSALS EN EL CINEMA

EMPÚRIES

Alien el 8è passatger; de l'Orestíada o somni de la venjança a Macbeth o somni del poder; del mite de la Bella i la Bèstia —es digui King Kong, geperut de Notre Dame o fantasma de l'òpera— a la dona adúltera, independent i emancipada: *Madame Bovary*; dels abismes de subconscient individual —*Jekyll i Hyde*— als del subconscient col·lectiu —*Kafka*... I així successivament, els autors del llibre van teixint i desteixint, com si del teler de Penèlope es tractàs, tot l'entramat d'arguments universals —mites, relats, històries i llegendes— que el cine li ha demanat prestats a la literatura per anar restituint-se'ls a poc a poc suspesos per un fil imaginari a través d'aquest «vagabund de les estrelles» que anomenam temps.

(*) LA LLAVOR IMMORTAL. ELS ARGUMENTS UNIVERSALS EN EL CINEMA. JORDI BALLÓ / XAVIER PÉREZ. EDITORIAL EMPÚRIES. BARCELONA, 1995.